

Lectures de literatura catalana contemporània
Noves aproximacions

A cura de Joan R. Veny-Mesquida, Jordi Malé i Andratx Badia

AULA Màrius TORRES

Pagès editors

Taula

Justificació	7
JOSEP MARIA DOMINGO <i>Realisme i imaginació. A propòsit de La bogeria, de Narcís Oller</i>	9
JORDI MALÉ <i>L'actor com a lector: interpretar Terra baixa, d'Àngel Guimerà</i>	17
LLUÏSA JULIÀ <i>Temes, formes, interpretacions. Tot llegint Marines i boscatges, de Joaquim Ruyra</i>	35
HELENA ALONSO & JOAN R. VENY-MESQUIDA <i>Explicar l'avantguarda a través dels textos de creació: L'irradiador del port i les gavines, de Joan Salvat-Papasseit</i>	49
FRANCESC FOGUET <i>Sobre la felicitat. Notes per a una lectura de Ball robat, de Joan Oliver</i>	77
FERRAN CARBÓ <i>Singularitat i heterogeneïtat en la poesia de Vicent Andrés Estellés</i>	91
MANEL OLLÉ <i>Cercles, simetries i contes cruels: Lectura d'...Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury, de Quim Monzó</i>	111
Abstracts	133
Sobre els autors	137

Justificació

Aquest volum aplega un conjunt d'estudis sobre algunes de les obres que actualment formen, o que han format part, de les lectures destinades als estudiants de secundària i batxillerat: des de *La bogeria* de Narcís Oller i *Terra baixa* d'Àngel Guimerà, passant per *Marines i boscatges* de Joaquim Ruyra i *L'irradiador del port i les gavines* de Joan Salvat-Papasseit, fins a *Ball robat* de Joan Oliver i *...Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury* de Quim Monzó, a més d'una antologia de poemes de Vicent Andrés Estellés.

Per a la pràctica docent dels professors de literatura a tots els nivells de l'ensenyament (inclòs l'universitari) existeixen tractats didàctics, obres de caràcter metodològic i altres eines per subvenir a la lectura i el comentari dins les aules de textos com aquests, com per a l'ensenyament de la literatura en general. Tanmateix, cadascuna de les obres que ha de ser treballada amb l'alumnat presenta una problemàtica específica i demana uns determinats procediments d'interpretació que permetin d'arribar a aclarir el seu sentit i el seu funcionament com a text literari. Amb l'afegit que, a banda de les seves interpretacions ja canòniques que es poden trobar als manuals, les obres literàries, especialment les considerades clàssiques (com algunes de les comentades dins el present volum), poden ser objecte de noves lectures que estimulin l'atenció i la comprensió dels estudiants. L'objecte dels estudis aquí aplegats és el de presentar noves aproximacions a algunes d'aquestes obres; aproximacions que, en la mesura del possible, contribueixin a la seva millor interpretació i valoració.

El punt de partença d'aquest propòsit fou la IV Jornada sobre Literatura i Ensenyament organitzada per l'Aula Màrius Torres, la delegació a Lleida de l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la Universitat de Lleida, que es va celebrar el 12 de març de 2008 a la Universitat de Lleida. El volum integra algunes de les intervencions d'aquella jornada, i d'altres que han estat encarregades expressament a especialistes per completar-lo.

Aula Màrius Torres

Realisme i imaginació. A propòsit de *La bogeria*, de Narcís Oller

JOSEP M. DOMINGO
Universitat de Lleida

Rebo l'oferiment de tractar dels problemes amb què topo en l'explicació a classe de *La bogeria*, la novel·la d'Oller: alguna cosa dec poder dir-ne, perquè *La bogeria* deu ser l'obra literària de què he parlat més vegades en els cursos que he impartit, tot sovint per imposició dels plans docents, però també, altres cops, perquè quan he pogut jo mateix l'he triada com a objecte de treball. I l'he triada perquè em sembla (a mi com a altra gent) que és una obra d'un interès excepcional. Doncs bé: allò que voldria fer-hi, a classe, amb *La bogeria*, és de mostrar-lo, aquest interès. És a dir, penso que, com amb qualsevol altra obra literària, es tracta de comprendre-la, de llegir-la, vull dir d'interpretar-la manejant dades contrastades, de la major exactitud possible, la qual cosa vol dir fer atenció a la història, però no necessàriament fer història de la literatura. Aquesta feina —mirar de llegir bé, preparar-ho tot per mirar de llegir bé, contribuir-hi en un o altre aspecte o en una o altra mesura— és la feina del filòleg. I, com sabem prou, la cotització social d'aquesta feina ha sofert, en poques dècades, un declivi que ha dut a l'actual situació de fallida, en què «filòleg» i «filologia» esdevenen etiquetes francament incòmodes. Ha estat, en efecte, com dic, cosa de poques dècades: les de la segona meitat del segle XX; tot just el lapse que ha ocupat la vida professional dels qui ens precedeixen en l'ofici, dels qui en són la baula immediatament anterior a la que representem nosaltres (és a dir, els nostres mestres), que per això, perquè la seva vida professional ha conviscut amb aquesta fallida, han esdevingut testimonis reiterats i, segons com, perplexos del fenomen. Penso en gent diversa, propera i no propera: Joaquim Molas, Michel Crouzet, George Steiner, Marc Fumaroli, García Gual, Franco Moretti. El *normalien* Crouzet recorda, dels anys de la seva formació,

[la] souveraineté des études littéraires, qui étaient considérées comme les plus probatrices de l'intelligence des élèves. Concurrencées par les

L'actor com a lector: interpretar *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà¹

JORDI MALÉ
Universitat de Lleida

Llegir la literatura dramàtica

Partim d'una premissa: tota obra teatral, a més d'un text literari, és alhora literatura representada, actuada, escenificada davant d'un públic, i demana, consegüentment, un tipus de lectura i d'interpretació que tingui en compte aquesta especificitat dramàtica. Que és com l'afronten els actors que hauran d'interpretar-la. George Steiner ens ha recordat —per si ho havíem oblidat— que el terme *interpretació*, amb el qual designem l'hermenèutica que un estudiós o un crític fa d'un text en cerca del seu sentit, s'aplica també a la tasca dels actors (com igualment a la dels músics): una tasca que consisteix, essencialment, a «executar, “actuar” el material que té davant [el text, la partitura] a fi de donar-li vida intel·ligible», de manera que la interpretació esdevé una veritable «comprensió en acció».²

La lectura i la comprensió que tot actor fa d'un text dramàtic amb vista a encarnar un personatge parteix de la consciència que el que anomenem precisament «personatge» de fet no existeix, això és: que la seva única realitat és el conjunt de les paraules que diu, a més de les accions que pugui fer (i des d'Ibsen i Txèkhov, com en part també es reflecteix en Guimerà, essencialment és el que diu). La tasca de l'actor esdevé, aleshores, la d'exercir d'*intèrpret* de tals paraules per tal de donar-los vida *intel·ligible* i *re-presentar* dalt de l'escenari, en carn i ossos, el que el dramaturg va concebre en la seva imaginació, que no és altra cosa que un seguit d'escenes, en les quals tenen lloc diversos conflic-

1. Aquest text amplia i desenvolupa extensament algunes consideracions sobre *Terra baixa* que vaig fer al final d'un article de l'any 2001 dedicat a comentar les darreres edicions d'aquesta obra (Malé 2001).

2. «[An interpreter] is, in essence, an executant, one who “acts out” the material before him so as to give it intelligible life. [...] interpretation is understanding in action» (Steiner 1989: 7-8.).

Temes, formes, interpretacions. Tot llegint *Marines i boscatges*, de Joaquim Ruyra

LUÏSA JULIÀ
Institut Obert de Catalunya

És prou sabut —i hi ha extensa bibliografia— que els escriptors, com altres artistes, troben l'èxit de la seva obra en dos moments fonamentals: el primer mentre produeixen l'obra i la donen a conèixer entre els altres escriptors, lectors i crítics de la seva mateixa generació i de les generacions successives. Després, una vegada mort, la sort depèn en part dels estudiosos que es dediquin a l'obra i sobretot es manté viva mentre es llegeix i resulta productiva en els escriptors posteriors que, d'una manera o altra, la incorporen a la seva pròpia. Si en ser llegit en nous contextos, entre les noves generacions, l'autor és capaç de generar lectures diverses, o és capaç de seguir emocionant, llavors adquireix la condició de clàssic.

En el cas de Ruyra, i a banda del seu èxit esclatant mentre produïa els relats que el 1903 aplega a *Marines i boscatges*, la seva sort ha estat diversa. En primer terme perquè les lectures de les generacions posteriors, tot i ser positives i actives, van anar-se tancant entorn de la seva persona, entorn d'una imatge caricaturesca de la mà de l'amic Junceda i, sobretot, del retrat inventat, però bellíssim com a treball literari, de Josep Pla. Sens dubte un dels seguidors més atents i fidels de l'obra de Ruyra. Dic això perquè, malgrat els estudis que he publicat sobre Ruyra des del 1991, amb el volum *Ruyra, inèdit*, i, l'any següent, *Joaquim Ruyra, narrador*, per citar el punt d'arrencada, en què posava l'èmfasi en la formació de l'escriptor i les obres primerenques per oferir una perspectiva absolutament nova del personatge i de la seva obra, de l'obra realment important, que és *Marines i boscatges*, diversos indicis mostren que l'antiga imatge no s'ha trencat, tal com vaig tenir ocasió de constatar els anys 2003 i 2004 amb la celebració del centenari de *Marines i boscatges*, que va acostar Ruyra a la premsa escrita i radiofònica. Però no seguiré per aquest camí que ens porta a reflexions poc optimistes sobre la consideració cultural actual i la

Explicar l'avantguarda a través dels textos de creació: *L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit

HELENA ALONSO & JOAN R. VENY-MESQUIDA
Universitat de Lleida

Introducció

L'objectiu inicial d'aquest estudi era establir i explicar la diversa casuística de problemes amb què es troben els docents de la literatura catalana a l'hora d'explicar textos literaris de gèneres i èpoques diversos, prenent com a exemple una de les lectures establertes per a les matèries de Llengua i literatura catalanes i Literatura catalana del Batxillerat. No es tractava tant de «comentar», pròpiament, els textos, com de delimitar i explicar els problemes amb què els professors d'ensenyament secundari o universitari es troben a l'hora d'interpretar-los i de fer-los entendre i apreciar als estudiants. I, en definitiva, de proposar-hi solucions. (Bandejant, òbviament, els problemes sociològics, psicològics, etc., de la idiosincràsia particular de cada alumne, que afecten aquest tema d'una forma extrínseca.)

A priori, alguns d'aquests problemes poden venir donats per l'època, per la fixació precisa del context històric, social i cultural que envolta i condiona l'autor i l'obra, i, és clar, per la distància que els separa del lector (en el nostre cas, l'alumne) actual. Alguns altres estan determinats pel codi literari, tant els que provenen de la poètica del moviment o de l'escola en què la tradició crítica ha inscrit el text (l'avantguarda, en el cas de Salvat-Papasseit), com els que són inherents a cada gènere: la tria d'una determinada forma fixa en poesia (posem per cas el sonet o el cal·ligrama) i la d'un punt de vista donat en narrativa (l'aparició o no de la paràbasi —del judici del narrador en una omnisciència editorial) tenen unes implicacions que, en molts casos, sense caure en reduccionismes, s'haurien de poder sistematitzar. «Sense caure en reduccionismes» —i ara avancem alguna de les idees de què parlarem més endavant—, perquè si bé ningú no pot negar que el sonet i el cal·ligrama —per reprendre els casos esmentats— remeten a tradicions literàries diferents, més o menys definides, també és

Sobre la felicitat. Notes per a una lectura de *Ball robat*, de Joan Oliver

FRANCESC FOGUET
Universitat Autònoma de Barcelona

Viuere, Gallio frater, omnes beate uolunt,
sed ad peruidendum quid sit quod beatam uitam efficiat caligant.

Sèneca, *De Vita Beata*

1

Ball robat és una de les comèdies més desencisades i desolades de la dramaturgia de postguerra de Joan Oliver. Estrenada per l'Agrupació Dramàtica de Barcelona el 1958, però escrita quatre anys abans, el text destil·la algunes de les reflexions oliverianes al voltant de la concepció de l'ésser humà que retrobem en la seva obra poètica (*Terra de naufragis* [1956]), narrativa (*Biografia de Lot i altres proses* [1963]), periodística (els articles a *Germanor* [1945-1946] i a *Destino* [1955-1957]) o epistolar (les cartes amb Xavier Benguerel i Josep Ferrater Mora). Com molt bé ha assenyalat Miquel M. Gibert (1998: 206), Oliver ofereix «tota una visió articulada de l'home» a través del paradigma de la institució matrimonial burgesa —eix del model teatral de preguerra— i de l'especulació sobre el pas inexorable del temps i la recerca impossible de la felicitat.

Al costat de l'ordit de relacions i sintonies que manté la comèdia oliveriana amb la resta de la seva obra, les claus de lectura de *Ball robat* poden trobar també un contrapunt fructífer en dues vies interpretatives que n'amplien l'horitzó comprensiu. D'una banda, en les especulacions coetànies sobre el caràcter dels catalans, sobretot la cèlebre dicotomia entre el seny i la rauxa, que formularen coetàniament el filòsof Josep Ferrater Mora (*Les formes de la vida catalana* [1944]) i l'historiador Jaume Vicens Vives (*Notícia de Catalunya* [1954]). De l'altra, en la ironia d'Oliver, compartida especialment amb el seu amic Ferrater Mora, que embolcalla la comèdia i que, com a joc literari de

Singularitat i heterogeneïtat en la poesia de Vicent Andrés Estellés

FERRAN CARBÓ
Universitat de València

El poeta valencià Vicent Andrés Estellés va nàixer el 4 de setembre de 1924 a Burjassot, lloc on també va morir el 27 de març de 1993. La seua infantesa al poble es va caracteritzar per la coneixença dels espais naturals de l'entorn de l'horta de València, la comarca anomenada l'Horta Nord, i per l'ajuda al pare i a l'avi en el forn que tenien i on treballaven, àmbit que apareix referit en alguns poemes. Durant els anys trenta es va interessar per la literatura i ja va escriure alguna obreta teatral. L'any 1943 se'n va anar a estudiar Periodisme a Madrid, fins a 1945. Després de realitzar el servei militar a Navarra l'any 1946, tornà a València i el 1948 entrà a treballar al diari *Las Provincias*, on de vegades realitzava comentaris i cròniques de cinema. L'any 1953 va publicar el primer poemari en llengua catalana, *Ciutat a cau d'orella*. El 1955 es va casar amb Isabel Lorente i l'any següent va guanyar a Catalunya el Premi Cantonigròs, amb *Donzell amarg*, obra que el 1953 havia estat finalista del Premi Óssa Menor. Durant la postguerra també va obtenir al País Valencià el premi València de Literatura en la modalitat de poesia, de la Diputació Provincial, el 1958 amb *La clau que obri tots els panys*, i l'Ausiàs March de Gandia el 1966 amb *L'inventari clement*. Totes dues obres romangueren, però, inèdites fins a 1971.

La difusió, el reconeixement de la seua obra i la projecció pública del fenomen Estellés com a gran escriptor i poeta nacional dels valencians va ocórrer a partir dels anys setanta: llavors es va recuperar la seua extensa obra inèdita, s'incrementà el seu ritme d'escriptura i es va encetar l'edició de la poesia completa. També va escriure teatre, narrativa, prosa autobiogràfica i textos periodístics. Entre els guardons més destacats que des d'aleshores va obtenir, cal esmentar la Lletra d'Or el 1975, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes el 1978, la Creu de Sant Jordi el 1982, el Premi de les Lletres Valencianes el 1983 o, entre d'altres reconeixements, el nomenament de doctor *Honoris Causa* per la Universitat de València, a títol pòstum, el 1993.

Cercles, simetries i contes cruels:
Lectura d'...*Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury*, de
Quim Monzó

MANEL OLLÉ
Universitat Pompeu Fabra

Els llibres de contes apleguen propostes plurals amb trets compartits, amb parentius i aires de família, però amb singularitats que demanen atenció personalitzada. Difícilment podríem reduir a un discurs interpretatiu lineal, únic i tancat, una proposta literària tan plena de punts de fuga com ho és el recull de contes ...*Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury*, de Quim Monzó.

El llibre està format per quinze contes que van ser escrits entre la tardor de 1979 i el febrer de 1980, amb l'excepció de «Préssec de poma», escrit l'estiu de 1978. A la primera edició, de novembre de 1980, n'hi havia setze, un més que a la darrera versió: «Bessonada» va ser suprimit en el procés de revisió general a què l'autor va sotmetre els seus primers llibres de contes en ocasió de la publicació del recull recopilatori *Vuitanta-sis contes*, editat l'any 1999. Es tracta de contes independents entre ells, encara que presenten continuïtats, recurrències, paisatges comuns... Assajarem aquí una sèrie d'incursions fragmentàries, provisionals, laterals o puntuals, que inviten a la relectura i a la comparació, al contrast i a la interconnexió entre relats.

Del text al conte

Tant la seva primera novel·la, *L'udol del griso al caire de les clavegueres* (1976) com el recull de proses, contes i textos inclassificables *Self Service* (1977), escrit a quatre mans en col·laboració amb Biel Mesquida (amb un índex final que indicava qui era el responsable directe de cadascun dels fragments aplegats, amb la qual cosa potser seria més exacte dir que va ser *publicada a quatre mans*, més que no pas *escrita a quatre mans*), se situen al marge de la producció posterior de Quim Monzó i ens remetent a les coordenades estètiques de les obres coetàni-

Abstracts

Realism and imagination.

On *La bogeria*, by Narcís Oller

by Josep Maria Domingo

The aim of this text is to show how, in this *nouvelle* by Narcís Oller, the imaginative construction that defends «moral salvation» through a story of «lost hopes» has biographical and generational links as well as connecting with the scenario of *fin de siècle* crisis and with the loss of values and utopias.

The actor as a reader:

interpreting Àngel Guimerà's *Terra baixa*

by Jordi Malé

By taking as a starting point the type of reading that actors and theatre directors make of dramatic texts, this study proposes a new view-point for the interpretation of *Terra baixa* by Àngel Guimerà. It offers a close reading of the work, analyzing each one of the interventions and asking for the motivation and purpose behind it. This analysis enables us to make up a portrait of the characters in the play, whose only reality, in effect, consists of the words they utter and the dramatic situations created when they utter them.

Subjects, forms, interpretations.

Reading Joaquim Ruyra's *Marines i boscatges*

by Lluïsa Julià

This chapter questions the long-standing elements which have turned the figure of Ruyra into a literary legend in the work of those writers who most admired him, such as Josep Pla, which have been proven to be tainted by prejudice. Ruyra is thus placed within the modern short story tradition initiated by Edgar Allan Poe (1809-1849) and examples from stories such as *Mar de llamp* and *Mànegues marines* are analyzed using the modern short story techniques outlined by Julio Cortázar in the sixties. Finally, it also highlights the relation-

ship between Ruyra and Ramon Turró, the eminent biologist who so much influenced Ruyra's treatment of the concept of time.

Explaining the avant-garde through creative texts:
Joan Salvat-Papasseit's L'irradiador del port i les gavines
by Helena Alonso & Joan R. Veny-Mesquida

This chapter intends to establish and explain part of the diverse causal problems faced by Catalan literature educationalists when they try to explain a text such as *L'irradiador del port i les gavines*, by Joan Salvat-Papasseit. Specifically, examples are picked and analyzed to address four types of problem: textual questions and the errors deriving from not having access to the original version of the first edition of the text; issues arisen from the current order of the poems within the work and the reinstatement or the original sequence; the placement of the work within the right literary context and the relationship between the work and the poetic movement to which literary history attaches it.

On happiness.
Notes for a reading of Joan Oliver's Ball robat
by Francesc Foguet

This study intends to facilitate a better understanding of the discourse on happiness proposed by Joan Oliver in his *Ball robat* by taking into consideration the state of mind of the playwright during the post-civil war years, establishing links between the play and the rest of his production and analyzing it in the light of *Les formes de la vida quotidiana* (1944), by Josep Ferrater Mora, and *Notícia de Catalunya* (1954), by Jaume Vicens Vives. The study opens two new interpretative options which help us understand it: on the one hand, through the speculations about the character of the Catalans made by Ferrater Mora and Vicens Vives and, on the other, through the sceptical irony which Ferrater Mora shares with Vicens Vives surrounding the comedy and which succeeds in dissecting the Barcelona liberal bourgeoisie of the post-civil war years.

Singularity and heterogeneity in Vicent Andrés Estellés's poetry
by Ferran Carbó

This chapter intends to revise the poetry of the Valencian writer Vicent Andrés Estellés by following his poetic trajectory and evolution. It contains the analysis of some aspects which, on the one hand show the exceptional character of his literary contribution, and on the other the originality and singularity of his work with regard to the context within which it developed. Simultaneously, consideration is given to the poet's heterogeneity and to the diversity of resources and strategies employed in his poetic discourse, one of the most genuine in contemporary Catalan literature.

On Quim Monzó's ...Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury
by Manel Ollé

During the 70s Quim Monzó wrote a number of short stories which were gathered in *...Olivetti, Moulinex, Chaffoteaux et Maury* (Barcelona, Quaderns Crema, 1980) where some of the characteristics of his work (metafiction, the exploration of nihilistic and cruel moral scenarios, love stories bereft of idealization) are already evident. In these stories he deepens in the formalising of materials through symmetries, circularities and other structural devices and takes as departure points environmental and biographical elements which constitute the pessimistic portrayal of the end of the transition to Democracy, the vitalist idealisms inherited from the sixties, seventies and of the post-franquism and the ensuing generational and moral revolt.

Sobre els autors

JOSEP MARIA DOMINGO CLUA (El Pla de Santa Maria, 1957). Professor de literatura catalana a la Universitat de Lleida. S'ha ocupat de qüestions relatives a la narrativa, la poesia i la historiografia de la literatura vuitcentista. Darrerament ha publicat una edició de la *Historia del renacimiento literario contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia* de Francisco M. Tubino (2005), l'edició de les memòries de Pompeu Gener, *Mis antepasados y yo. Apuntes para unas memorias* (2007), i la recopilació de materials *Jocs Florals de Barcelona en 1859* (2009).

JORDI MALÉ I PEGUEROLES (Mataró, 1967). Professor de literatura catalana a la Universitat de Lleida. S'ha centrat en l'estudi de la literatura catalana contemporània, tant en el seu vessant creatiu com en els de la història i la crítica literàries. Ha publicat estudis sobre Josep Pla, Marià Manent, Joan Brossa, Pere Calders, Sebastià Juan Arbó, entre d'altres autors, i també sobre Josep Yxart, Narcís Oller i Jacint Verdaguer. És autor de monografies sobre Josep Carner («*Auques i ventalls*», de Josep Carner, 1995) i, especialment, Carles Riba (*Carles Riba i el Noucentisme. Les idees literàries (1913-1920)*, 1995; *Poètica de Carles Riba. Els anys del postsimbolisme 1920-1938*, 2001; i *Carles Riba i la traducció*, 2007). És investigador del Grup d'Estudis de Literatura i Crítica de la UdL i de l'Aula Carles Riba, i membre fundador de l'Aula Màrius Torres.

LLUÏSA JULIÀ CAPDEVILA (Barcelona, 1958). Investigadora, crítica i assagista, i actualment secretària general de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. El seu camp de treball és la literatura moderna i contemporània. Es va doctorar amb una tesi sobre Joaquim Ruyra, autor sobre el qual ha publicat, entre altres treballs, *Ruyra, inèdit* (1991), *Joaquim Ruyra, narrador* (1992), *Biografia de Joaquim Ruyra* (1996, premi d'assaig Quima Jaume 1995) i *Epistolari de Joaquim Ruyra* (1995). També s'ha especialitzat en l'estudi de les escriptores. El seu darrer treball en aquest camp és el volum *Tradició i orfenesa. Per a una genealogia de l'escriptora catalana* (2007). El 2008 va guanyar la beca Valvi destinada a investigadors per escriure un assaig sobre Ruyra.

HELENA ALONSO CAPDEVILA (Lleida, 1969). Professora de Batxillerat de Llengua i Literatura Catalanes i professora associada a la Universitat de Lleida. Les seves principals línies de recerca són la teoria de la literatura, la literatura catalana contemporània, la traducció literària i la comunicació audiovisual. Entre les seves publicacions destaquen: «Diversitat i unitat en l'obra de Joaquim Molas» (1995), «La poesia de Joan Salvat-Papasseit als anys 30» (1997), «La recepció de Joan Salvat-Papasseit: el cas d'*El Poema de la Rosa als Llavis*» (1999), «La construcció del Jo i la construcció del Tu: Salvat-Papasseit, autobiografia i biografia» (2001), «La recepció de les avantguardes literàries: el cas de Joan Salvat-Papasseit» (2004), «Altres mons, altres desitjos. El viatge al Marroc d'Aurora Bertrana, entre el tòpic i la transgressió» (2005) i «El Pirineu com a espai literari: més enllà de la mitificació i la llegenda» (2006).

JOAN R. VENY-MESQUIDA (Palma de Mallorca, 1963). Professor d'Institut (1988-2001), actualment en excedència, i professor de literatura catalana a la Universitat de Lleida. La seva tasca docent i investigadora s'ha centrat en la literatura catalana contemporània i en alguns dels aspectes més tècnics i teòrics de la literatura, com ara l'edició de textos, la mètrica i la preceptiva. Ha impartit cursos a l'Istituto Universitario Orientale de Nàpols, a la Universitat de Barcelona i a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Ha publicat diverses edicions crítiques i anotades de textos: de Foix (*Tocant a mà...*, 1993 i *Diari 1918*, 2004) i d'Espriu (*Cementiri de Sibera*, *Les hores*, *Mrs. Death*, 2003), a més de diversos articles sobre poesia catalana contemporània, crítica genètica i ecdòtica. També ha publicat el volum *Preceptiva poètica*, que recull les dues preceptives inèdites del menorquí Antoni Febrer i Cardona. És investigador del Grup d'Estudis de Literatura i Crítica de la Universitat de Lleida i membre fundador de l'Aula Màrius Torres.

FRANCESC FOGUET BOREU (Linyola, Pla d'Urgell, 1971). Professor de literatura catalana de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, és doctor en Filologia Catalana per aquesta universitat i diplomad en Teoria i Crítica del Teatre per l'Institut del Teatre. Especialista en teatre català modern i contemporani, ha publicat diversos llibres sobre el període de la guerra i la revolució de 1936-1939: *El teatre català en temps de guerra i revolució (1936-1939)* [1999],

Las Juventudes Libertarias y el teatro revolucionario. Cataluña 1936-1939 (2002) i *Teatre, guerra i revolució. Barcelona, 1936-1939* (2005, Premi Crítica de «Serra d'Or» de Recerca en Humanitats 2006). Ha editat les antologies *Teatre de guerra i revolució de Joan Oliver* (1999), *Teatre de guerra i revolució (1936-1939)*. *Antologia de peces curtes* (2005) i *La revolució cívica. Articles de «La Publicitat»*, de Domènec Guansé (2008). Ha escrit també les biografies *Margarida Xirgu. Una vocació indomable* (2002), *Maria Àngels Anglada. Passió per la memòria* (2003, Premi Crítica de «Serra d'Or» de Biografia 2004) i, amb Isabel Graña, *El gran Borràs. Retrat d'un actor* (2007). Ha prologat les edicions didàctiques de *La fam* (2003) i *Ball robat* (2005), de Joan Oliver. Des del 2004, és coordinador, amb Mireia Sopena, de la col·lecció d'assaig Argumenta.

FERRAN CARBÓ i AGUILAR (Vila-real, 1960). Catedràtic de l'àrea de Filologia Catalana a la Universitat de València. Ha sigut degà de la Facultat de Filologia, director de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i coordinador de la Càtedra Joan Fuster de la Universitat de València. S'ha dedicat a l'estudi i la investigació de la literatura contemporània escrita en llengua catalana, i és autor de nombrosos llibres, com per exemple: *Joan Vinyoli: escriptura poètica i construcció imaginària* (1990), *La poesia de Joan Valls* (1991), *Introducció a la poesia de Joan Vinyoli* (1991), *La freda veritat de les estrelles (lectures de Joan Vinyoli)* (1995), *El teatre a València entre 1963 i 1970* (2000), *La poesia catalana del segle XX* (2007), o, en col·laboració amb Santi Cortés, *El teatre en la postguerra valenciana (1939-1962)* (1997), i amb Vicent Simbor, *La recuperació literària en la postguerra valenciana (1939-1972)* (1993), *Literatura actual al País Valencià (1973-1992)* (1993) i *Literatura catalana del siglo XX* (2005).

MANEL OLLÉ RODRÍGUEZ (Barcelona, 1962). Professor del departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra. Publica crítica literària en diferents mitjans de comunicació. És autor dels llibres de poesia *De bandera liberiana* (Columna, 1994) i *Mirall negre* (Proa, 2002, premi Ciutat de Palma de poesia). És autor de l'antologia *Combats singulars. Antologia del conte català contemporani* (Quaderns Crema, 2007). Ha publicat els assaigs sinològics *La empresa de China: de la Armada invencible al Galeón de Manila* (Acantilado, 2002), *Made in China: el despertar social, político y cultural de China* (Destino, 2006) i *La Xina que*

arriba: perspectives del segle XXI (Eumo, 2009). Ha publicat els assaigs literaris *Llegir L'instint de Sergi Pàmies* (Quaderns Crema, 1995) i *Quim Monzo: Retrat* (AELC, 2008). Ha traduït del francès *L'obra mestra desconeguda*, d'Honoré de Balzac (Quaderns Crema, 1997), i del xinès *Contes estranys del pavelló dels lleures* (Quaderns crema, 2000), *El sentit de la literatura*, de Gao Xingjian (Empúries, 2003), i poemes de Li Qingzhao (*Reduccions*, 2006).